

Enskild motion

Motion till riksdagen 2015/16:1644

av Stefan Jakobsson m.fl. (SD)

Forskning och högre utbildning

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att anslå extra medel till informationsteknik, kärnfysik och andra liknande forskningsinitiativ och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta en riskkapitalfond med uppgift att kommersialisera svenska innovationer och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka satsningen på kulturarvsforskning och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta en kulturarvsfond och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att begreppet konstnärlig forskning måste definieras vetenskapligt och utvärderas likt andra discipliner och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genusforskning och jämställdhetsforskning måste vila på vetenskaplig grund och ha sin utgångspunkt i verkliga förhållanden och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka anslagen till den högre utbildningen i enlighet med vad Sverigedemokraterna föreslår i motionen och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka studenternas anställningsbarhet och säkerställa relevant forskning genom en ökad skyldighet för högskolorna att samverka med det omgivande samhället och tillkännager detta för regeringen.

Allmänt om forskningspolitiken i Sverige

Sverige är ett land vars välstånd i hög grad är byggt på vår goda innovationsförmåga, inte minst inom industrisektorn. Fortsatta satsningar på forskning och utveckling, tillsammans med en väl fungerande utbildningspolitik, är av central vikt för att vi tillsammans ska kunna återupprätta Sverige som ett land vars stora konkurrensfördelar är innovativa och kunskapsbaserade sektorer snarare än låglönesektorer. Den forskningsverksamhet som bedrivs på svenska universitet och högskolor är oerhört viktig för att Sverige ska kunna underhålla och återskapa den spetskompetens som är nödvändig för att skapa nya innovationer och ny kunskap.

Dock måste vi beakta att forskning och innovation inte enbart ska vara inriktad på att uppfylla de strategiska mål som för tillfället är aktuella, även om detta naturligtvis också är av mycket stor vikt. Det måste finnas en balans så att vi även finansierar forskning och innovation där den omedelbara nyttan kanske inte alltid är självklar.

Sverige satsar relativt mycket offentliga resurser avseende andel av BNP på forskning och utveckling och ligger numera på vad som kan anses vara en rimlig nivå. Men om Sverige ska vara en framträdande kunskapsnation är dagens resurser inte tillräckliga. Samtidigt anser vi det vara oroväckande att det svenska näringslivets avsättningar för forskning och utveckling i Sverige som andel av BNP har minskat sedan 2001.

Forskning allmänt anslag

Sverigedemokraterna satsar totalt 1 miljard kronor mer än regeringen för olika forskningsinitiativ inom utgiftsområde 16 under budgetperioden. Till detta kommer satsningar inom andra utgiftsområden. Vi vill särskilt satsa på disciplinerna informationsteknik, kärnfysik, genteknik, nanoteknologi, mineralogi och geovetenskap.

1. Informationsteknik

Sverige har sedan nittioalet varit bland de främsta länderna i världen när det gäller utveckling, kommersialisering och användning av it-baserade system. Detta är en position som gett Sverige konkurrensfördelar och som vi på intet vis bör överge eller ringakta. Snarare bör vi med varsamhet förvalta och vidareutveckla denna gynnsamma ställning.

Den svenska it-ekonomin omsätter redan i dagsläget runt 7 procent av BNP och den andel som har it-lösningar som en fundamental del av sin verksamhet är betydligt större än så. Behovet av it-kompetens i samhället kommer att öka markant de kommande åren,

och med tanke på de starka ekonomiska incitament som finns i branschen så kommer detta till största delen att tillgodose av näringslivet.

2. Kärnfysik

Kärnfysik är i dag en essentiell del av de många vetenskapliga framgångar som mänskligheten har fått skörda under 1900-talet. Många av de saker vi i dag tar för givet har uppkommit tack vare de insikter som forskare har skaffat sig på fältet under årens gång. Samtidigt har det gett människan möjligheten att utnyttja en av naturens starkaste krafter, vilket innebär stora möjligheter såväl som risker och utmaningar.

Kärnenergi är i dagsläget en ofrånkomlig del av vår verklighet ur såväl negativa som positiva aspekter. Den skänker oss framför allt en klimatvänlig och prisvärd energiform. Djupare kunskap och insikter ger dock en större förmåga att hantera och kontrollera de risker som följer med brukandet av fissionskraft.

Med diskussionerna kring hur människans förbrukning av fossila kolväten förändrar klimatet, har efterfrågan på alternativa energiformer gjort kärnkraften mer aktuell än någonsin. Forskning i riktning mot säkrare såväl som mångdubbelt energieffektivare reaktorer är ett område som Sverige bör och måste satsa på. Om Sverige ska ha möjlighet att vara en del i utvecklingen av nästa generation kärnkraft behöver vi bredda kunskaps- och kompetensbasen inom detta område. Därför vill Sverigedemokraterna satsa ekonomiska medel och prioritera denna forskning.

3. Genteknik

Gentekniken har under de senaste årtiondena gett häpnadsväckande insikter i hur organismers DNA och genetik fungerar. Dessa framsteg innebär stora möjligheter för framför allt medicinska ändamål, men kommer även att ha en stor inverkan på framtidens industri, exempelvis genom framställning av kemiska och biologiska produkter. I dag kan många av de ärftliga sjukdomar som för bara några år sedan ansågs obotliga med framgång behandlas med hjälp av genterapi.

De medicinska implikationerna som nämnts kommer att innebära stora positiva förändringar för sjukvården. Med hjälp av en större insikt i hur DNA:s byggstenar interagerar kan läkare och forskare redan i dagsläget finna kunskap om hur man kan bota och undvika ett flertal av de svåraste sjukdomar och tillstånd vi kan drabbas av. Gentekniken är också en viktig pusselbit för att minska människans påverkan på miljön och för att uppnå ett hållbart jordbruk. Med genteknikens hjälp kan man få fram nya miljöfrämjande grödor med en lång rad viktiga egenskaper. I dag finns både forskning och tillämpning av nya egenskaper hos växter som kommer att revolutionera vår värld,

såsom bättre näringsutnyttjande. Detta gör att man kan gödsla mer effektivt och minska näringsläckage som annars leder till övergödning av sjöar och inlandhav.

Vidare finns projekt för att få fram grödor som innehåller högre halter av viktiga näringsämnen samt nya näringsämnen som man annars bara kan få via till exempel fisk.

I våra ambitioner att minska vårt beroende av fossil olja tror sig forskarna kunna skapa växter som kan producera produkter för kemikalieindustrin. Vidare kan man skräddarsy egenskaper som gör dem tåliga för ofördelaktiga förhållanden genom att de är bättre rustade mot torka, kyla och salt.

Sverige är redan i dag världsledande på många av de områden som innefattas av gentekniken. Detta är en position vi bör sträva efter att behålla och utveckla både för att kunna utnyttja de omisskännliga fördelar detta kommer innebära för vårt samhälle i stort, såväl som för att studera och förebygga de faror som denna teknik kan medföra.

4. Nanoteknologi

Nanoteknologi är en av världens snabbast växande teknikformer vars vetenskapliga betydelse och kommersiella applikationer under de senaste åren varit så signifikanta att de i Sverige, som i nuläget är ett av teknikens mest framträdande utvecklingscentra, redan attraherat särskilt statligt stöd och engagemang. Dess framtida potential blir större och tydligare för varje år, men kommer samtidigt att innebära nya krav på kunskap och förståelse i ämnet.

Forskare menar att nanoteknologi de kommande decennierna kommer att innebära en större förändring för mänskligheten än den industriella revolutionen, med potential att grundligt förbättra samtliga teknikformer som vi i dagsläget använder oss av. De sociala och ekonomiska möjligheterna i att ligga i framkanten av denna utveckling är enorma. Den djupgående förändring som nanoteknologin kommer att innebära de kommande decennierna kommer sedermera att medföra stora utmaningar för vårt sociala, industriella och ekonomiska system, vilket kräver omfattande förberedelse såväl utbildningsmässigt som utvecklingsmässigt.

Detta kommer att kräva särskilda åtgärder från såväl stat som de organisationer och företag som är involverade i den nanoteknologiska sektorn. Därför är det viktigt att redan nu påbörja främjande investeringar, arbeten och diskussioner för att kunna stå på en stabil grund när världen går in i denna omvälvande fas.

5. Mineralogi och geovetenskap

Sverige har av sin tradition som gruvnation en stark kompetens inom gruvnäringen. Denna kompetens är dock inte given för alltid utan vi måste kontinuerligt hävda vår position. Forskningen inom prospekteringsrelaterade ämnen har de senaste decennierna

varit svårt eftersatt med följd att vår tidigare starka kompetens inom malmgeologi kraftigt försvagats.

Sverigedemokraterna önskar anslå medel till ett nytt forskningscentrum för att flytta fram våra positioner inom mineralogi och geovetenskap. Då samtliga nordiska länder (Danmark huvudsakligen genom Grönland) är starka gruvnationer och de nordiska länderna har mycket gemensamt i de flesta avseenden, är vår ambition att ett nytt forskningscentrum ska etableras inom ramen för ett gemensamt, nordiskt initiativ. Vi avsätter därmed resurser till Luleå tekniska universitet som är säte för Sveriges enda professur inom mineralogi samt är huvudman för högskoleutbildningarna i Bergsskolan, Filipstad. Syftet är att öka antalet utbildningsplatser med inriktning mot gruv- och mineralverksamhet.

Sveriges Geologiska Undersökning (SGU) spelar en nyckelfunktion inom en aktiv gruvpolitik. Utöver att vara expertmyndighet för berg, jord och grundvatten vill Sverigedemokraterna ge SGU en mer proaktiv roll i själva prospekteringsarbetet.

Miljoner kronor

Utgiftsområde 16 Utbildning		2016	2017	2018	2019	Totalt
5.2	Forskningsinitiativ	+250	+250	+250	+250	+1000
2:19	Luleå tekniska universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	+63	+64	+65	+66	+258
2.20	Luleå tekniska universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	+36	+37	+37	+38	+148

Risikkapitalfond för forskning och innovation

Svenska företag saknar sällan idéer eller visioner men lider ofta brist på kapital för att förverkliga dessa. Detta leder i sin tur till att många potentiella arbetstillfällen aldrig skapas. Eftersom det främst är hos mindre svenska företag, eller enskilda individer, som grunden till morgondagens stora innovationer finns, måste det strukturella problemet med brist på risikkapital brytas. Sverigedemokraterna ser ett behov av en marknadskompletterande risikkapitalfond, där fonden prioriterar företag och innovatörer som har små möjligheter att söka kapital på den ordinarie risikkapitalmarknaden, för att på det sättet främja innovationsutvecklingen och stärka landets konkurrenskraft. Sverigedemokraterna skall hitta lämplig finansiering för detta och budgetera för detta i kommande budgetar.

Forskning inom kultur och kulturarvsområdet

Sverigedemokraterna satsar 100 miljoner kronor per år under budgetperioden till en kulturarvsfond. Detta som ett led i Sverigedemokraternas långsiktiga strävan att stärka kärnan i den svenska kulturen och återupprätta en gemensam nationell identitet.

Med inspiration från bland annat Norge vill vi därför inrätta en särskild fond dit privatpersoner, organisationer, föreningar och i särskilda fall även kommuner ska kunna vända sig för att äska medel till verksamheter som bevarar och levandegör det traditionella svenska kulturarvet. Utöver att bidra med rena ekonomiska medel skulle en särskild kulturarvsfond också skicka en tydlig signal om att staten värdesätter den svenska nationens historia och kulturarv.

Miljoner kronor

Utgiftsområde 17 Kultur		2016	2017	2018	2019	Totalt
16:2	Kulturarvsfond	+57	+62	+62	+62	+243
7:1	Riksantikvarieämbetet	+100	+100	+100	+100	+400

Forskningsreaktor för fjärde generationens kärnkraft

Sverigedemokraterna anslår medel för både forskning och utveckling samt uppförande av en svensk forskningsreaktor. Vi anslår 25 miljoner kronor för budgetåret 2016. Från 2017 ökas detta anslag. Anslaget storlek bygger på den skrivelse som överlämnades till Vetenskapsrådet och Kungliga Vetenskapsakademien där budget var satt till drygt 1,5 miljarder kronor under perioden 2013–2023. För att med god marginal inte underskatta kostnaden så anslås 150 miljoner kronor årligen för detta från och med 2017.

Idag utnyttjar vi endast ett fåtal procent av potentialen i det uran som grävts upp medan återstående avses att grävas ned som avfall. Flera lovande projekt med olika typer av snabba kärnkraftsreaktorer, som även kallas för fjärde generationens kärnkraft, pågår just nu. I denna typ av reaktorer kan det sedan tidigare använda kärnbränslet istället återanvändas.

Utifrån att kärnkraften står för nästan hälften av vår elförsörjning så har det statliga stödet till forskning på kärnteknikområdet under lång tid varit ytterst blygsamt. För att kunna uppnå ny, modern och än mer säker kärnkraft i Sverige behövs också en hög nationell kompetens och för detta behövs ökat stöd till kärnkraftsforskningen. Framtiden kräver ren energi till rimliga priser och i det perspektivet måste forskningen få fart. En lämplig plats för en forskningsreaktor skulle kunna vara Oskarshamn, där det idag använda kärnbränslet finns.

Miljoner kronor

Utgiftsområde 21 Energi		2016	2017	2018	2019	Totalt
2:1	Forskningsreaktor	+25	+150	+150	+150	+475

Konstnärlig forskning

Vi motsätter oss inte av princip konstnärlig forskning, men det tidigare beslutet att ändra högskolelagen innan begreppet ”konstnärlig forskning” ens är ordentligt definierat anser vi vara oseriöst. Regeringen Reinfeldt betonade i sin forskningsproposition den konstnärliga forskningens särart gentemot övrig forskning. På Vetenskapsrådets webbplats definieras begreppet konstnärlig forskning enligt följande: ”Konstnärlig forskning tar sin utgångspunkt i den konstnärliga processen och verksamheten. Forskningen, som kan beröra alla konstarter, är praktikbaserad och inkluderar en intellektuell reflektion för att utveckla ny kunskap. Resultatet från konstnärlig forskning redovisas vanligen i både gestaltande och skriftlig form.” Detta är varken en definition eller en målsättning och vi finner den otillräcklig och direkt ovetenskaplig. Inom naturvetenskaperna innebär forskning att utöka våra kunskaper om den verklighet vi lever i och som omger oss. Inom samhällsvetenskapliga ämnen utforskar vi hur samhället är uppbyggt, hur det fungerar och påverkar oss människor. Inom psykologi, medicin och beteendevetenskap forskar vi om människor för att lära oss mer om oss själva.

Men vad exakt innebär konstnärlig forskning? Vad är det för kunskaper man vill avtäckas och vad exakt är målsättningen? Detta är frågor vi vill ha svar på. Inom forskning av övriga discipliner mäts kvaliteten genom antalet publiceringar och citeringar. Detta kunde även vara en mätbar variabel för konstnärlig forskning.

Forskningssamarbetet med EU

Sverigedemokraterna har inget att anföra mot att Sverige medverkar i forskningsprojekt i samarbete med EU, förutom att vi hyser en stark oro för den tematiska styrning som utövas av EU. Vidare anser vi att det är fel väg att gå när EU väljer att prioritera regioner där forskning och innovation är som svagast, i stället för att förvandla redan bra kunskapskluster till världsledande.

Enligt vår mening måste internationell konkurrenskraft baseras på att vässa våra spjutspetsar och inte att lyfta alla regioner till en medioker nivå. Ett, relativt sett, mindre antal riktigt starka regionala forsknings- och innovationsområden kommer att fungera som draglok i tillväxten och uppfyllandet av de strategiska mål som uppställts. Således

menar Sverigedemokraterna att regeringen ska verka för att EU satsar mer renodlat på den bästa forskningen, utvecklingen och innovationen.

Forskning för ökad jämställdhet

För Sverigedemokraterna är det en fullständig självklarhet att män och kvinnor har exakt samma värde och att båda könen ska ha samma möjligheter och rättigheter, samt vara lika inför lagen och känna sig trygga och respekterade. Att män och kvinnor är exakt lika mycket värda är däremot inte detsamma som att de också är exakt likadana. Vår uppfattning är att det är helt upp till individen att välja sin egen väg i livet.

Vi förespråkar en formell jämställdhet där varken kvinnor eller män ska särbehandlas på basis av sin könstillhörighet. Om detta sedan skulle visa sig leda till att män och kvinnor inte gör allting på samma sätt, i exakt samma utsträckning, så betraktar vi inte det som problematiskt. Det behöver inte innebära något problem bara för att – som Vinnova skriver på sin webbplats – olika saker, yrken och begrepp uppfattas som manliga eller kvinnliga. Det viktiga är dock att endera sidan inte värderas lägre än den andra.

En stor del av svensk genusforskning har utmärkt sig för att inte bygga på vetenskaplig grund. Orsaken till detta är den politisering som skett inom detta ämne. Seriös genusforskning är dock av godo och för samhällsutvecklingen framåt. Därför bör regeringen säkerställa att genusforskningen vid våra svenska högskolor och universitet vilar på vetenskaplig grund och har sin utgångspunkt i verkliga förhållanden.

Högre utbildning av hög kvalitet

Sverigedemokraterna ser med oro på att resurstilldelningen till den högre utbildningen urholkats de senaste tjugo åren. Rapporter vittnar om kurser med så få lärarledda lektioner och så pass stora studentgrupper att den viktiga interaktionen mellan lärare och elev i det närmaste är helt eliminerad. Lärare vittnar i sin tur om många timmar obetald arbetstid, arbetsgivare vittnar om svårigheter med att behålla kompetent personal på grund av bristande konkurrensfördelar rörande såväl lön som arbetsmiljö, och såväl studenter som deras organisationer vittnar om allt större undervisningsgrupper och allt färre lektioner.

Detta leder till att den viktiga interaktionen mellan lärare och elev i det närmaste är helt eliminerad. Sammantaget innebär det en kraftig sänkning av utbildningskvaliteten. Sverigedemokraterna kan inte acceptera den pågående kvalitetsförsämringen av den högre utbildningen, vilken även riskerar att påverka kvaliteten på svensk forskning negativt.

Kostnadsnivån har under den senaste tjugoårsperioden överstigit anslagsnivån för den högre utbildningen, i synnerhet vad avser naturvetenskapliga ämnen. Den så kallade

grundbultens beräkningar om minsta godtagbara undervisningsnivå – det vill säga för att nå upp till 1994/95 års köpkraft – indikerar ett tillskottsbehov till de högre lärosätena.

Sverigedemokraterna väljer därför att satsa 3,3 miljarder kronor under budgetperioden, framförallt med fokus på områdena naturvetenskap och teknik, för att öka lärartätheten i den högre utbildningen med ett långsiktigt syfte att komma till rätta med resursbristen vid våra högskolor och universitet enligt den så kallade Grundbultens beräkningar.

Miljoner kronor

Utgiftsområde 16 Utbildning		2016	2017	2018	2019	Totalt
5:3	Lärointeraktion högre utbildning (Grundbulten)	+250	+250	+250	+250	+2500
5:3	Slopat produktivitetsavdrag	+200	+200	+200	+200	+800

Samverkan med det omgivande samhället

I högskolelagen står det att läsa att det ingår i högskolornas uppgift att samverka med det omgivande samhället och informera om sin verksamhet samt verka för att forskningsresultat tillkomna vid högskolan kommer till nytta. Enligt Riksrevisionens rapport RiR 2009:28 följs dock inte denna paragraf på ett tillfredsställande sätt, samtidigt som man menar att utrymmet för enskilda tolkningar är för stort. Detta är allvarligt.

Det är av största vikt att högskolor och universitet samarbetar med det omgivande samhället med syftet att forskningsbaserad kunskap ska komma till nytta. Lika viktigt är att lärosätena klarar av att utforma utbildningarna i syfte att säkerställa studenternas anställningsbarhet efter avslutad utbildning samt att lärosätena klarar av att samarbeta och föra dialog med det omgivande samhället och presumtiva arbetsgivare i syfte att öka anställningsbarheten hos studenterna efter avslutad utbildning.

För att säkerställa att relevanta utvärderingar görs fortlöpande, vill vi att en passus införs i högskolelagen där det framgår att lärosätena inte bara samarbetar med det omgivande samhället med syftet att forskningsbaserad kunskap ska komma till nytta, utan att de även har en skyldighet att fortlöpande även följa upp examinerade studenter avseende hur de upplevt sin utbildning och dess lämplighet för arbetsmarknaden, samt vilken framgång som de rönt på arbetsmarknaden efter avslutad utbildning.

Stefan Jakobsson (SD)

Robert Stenkvist (SD)

Carina Herrstedt (SD)

Nina Kain (SD)